

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

2	6	7	1
---	---	---	---

Exam. Code :

0	3	0	9
---	---	---	---

Master of Arts (Economics) 3rd Semester

(1129)

Opt. (ii) : ECONOMICS OF INDUSTRY—I

Paper—MAECO—303 & 304 (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— Attempt **FIVE** questions in all including Question 1, which is compulsory ; each part in question 1 carries 2 marks. Apart from question 1 select **ONE** from each unit ; each question in the units carries 15 marks.

1. Attempt any **TEN** parts (word limit **25-30** words each) :

- (i) Dominant position of Corporate
- (ii) Separation of ownership from control
- (iii) Objective of Baumol's model of sales maximization
- (iv) Two Conditions that Constrain Non-Profit maximization
- (v) Two Relative Measures of Sellers Concentration
- (vi) Merges ND Sellers Concentration
- (vii) Economies of Scale as a Barrier to Entry

- (viii) Cournot Rivalry
- (ix) Incentive for Collusion
- (x) Contestable markets
- (xi) Sunk Costs and limit price
- (xii) Limit Price versus Non-Price Competition
- (xiii) Profitability
- (xiv) Loss of Efficiency and Market Power
- (xv) Measure of Allocative Efficiency.

UNIT-I

- 2. Discuss Marris Model of Growth Maximization and its implication on growth profitability trade-offs.
- 3. Critically discuss Cyert and March Model of Non-Profit Maximization.

UNIT—II

- 4. Discuss Monopoly power and Sellers concentration. How Economies of Scale determines the Seller's Concentration ?
- 5. Define and discuss various measures of Sellers Concentrations. Why HHI index is considered to the best measure ?

UNIT—III

- 6. Critically discuss Dorfman-Steiner Condition for Optimal Advertising and its hypothesis on Market Structure and Advertising Relationships.

7. What is Dominant Firm Behaviour ? Critically discuss Limit Price as a response of the Dominant Firm.

UNIT—IV

8. Discuss how productive efficiency is indicated. Discuss the relevance of sub optimal capacity as a measure of productive inefficiency and the factors that it.
9. Discuss Bains Hypothesis on Market Structure and Profitability. Does Profitability reflect higher Efficiency or higher market power ?

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- सभी में से पांच प्रश्न करें। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य हैं। प्रश्न सं. 1 में प्रत्येक भाग के 2 अंक हैं। हरेक यूनिट में से एक प्रश्न करें। दी गई यूनिटों में प्रत्येक प्रश्न के 15 अंक हैं।

1. किन्हीं दस भागों का प्रयास करें (प्रत्येक की शब्द सीमा 25-30 शब्दों में हो) :-

- (i) निगम की प्रमुख स्थिति
- (ii) नियंत्रण से स्वामित्व का पृथक्करण
- (iii) विक्रय अधिकतमकरण के बॉमोल मॉडल का उद्देश्य
- (iv) दो स्थितियां जो गैर-लाभकारी अधिकतमकरण लाभ में बाधा डालती हैं ?
- (v) विक्रेताओं के एकीकरण के दो सापेक्ष उपाय
- (vi) विलय ND विक्रेताओं का एकीकरण

- (vii) प्रवेश की बाधा के रूप में पैमाने की अर्थव्यवस्थाएं
- (viii) साहस प्रतिद्वंद्विता
- (ix) जालसाजी के लिए प्रोत्साहन
- (x) प्रतिस्पर्धी बाजार
- (xi) निमग्न लागत और सीमा कीमत
- (xii) सीमा कीमत बनाम गैर-कीमत प्रतियोगिता
- (xiii) लाभप्रदता
- (xiv) दक्षता और बाजार की शक्ति का नुकसान
- (xv) आवंटन क्षमता का मापन।

यूनिट-I

2. वृद्धि अधिकतमकरण के मैरिस मॉडल और वृद्धि लाभप्रदता की वस्तु विनिमय पर इसके निहितार्थ की चर्चा करें।
3. गैर-लाभ अधिकतमकरण के Cyert और March Model की आलोचनात्मक चर्चा करें।

यूनिट-II

4. एकाधिकार शक्ति और विक्रेताओं के एकीकरण की चर्चा करें। पैमाने की अर्थव्यवस्थाएं विक्रेता के एकीकरण को कैसे निर्धारित करती हैं ?
5. विक्रेताओं के एकीकरण के विभिन्न उपायों को परिभाषित और चर्चा करें। HHI सूचकांक को सबसे अच्छा उपाय क्यों माना जाता है ?

यूनिट-III

6. बाजार संरचना और विज्ञापन के संबंधों पर इसकी परिकल्पना और इष्टतम विज्ञापन के लिए डोर्फमैन-स्टेनर की स्थिति की आलोचनात्मक चर्चा करें।

7. ਪ੍ਰਬਲ ਫਰਮ ਵਧਵਹਾਰ ਕਯਾ ਹੈ ? ਪ੍ਰਬਲ ਫਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਰੂਪ ਮੇਂ ਸੀਮਾ ਕੀਮਤ ਕੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ ਕਿ ਉਤਪਾਦਕ ਦਖ਼ਤਾ ਕੈਸੇ ਸੰਕੇਤਿਤ ਕੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ? ਉਤਪਾਦਕ ਅਖ਼ਮਤਾ ਔਰ ਇਸਕੇ ਕਾਰਕੋਂ ਕੇ ਮਾਪ ਕੇ ਰੂਪ ਮੇਂ ਉਪ-ਭ੍ਰਿਸ਼ਤਮ ਦਖ਼ਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ।
9. ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੰਰਚਨਾ ਔਰ ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਪਰ ਬੈਨ੍ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। ਕਯਾ ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਉਚ਼ ਖ਼ਮਤਾ ਯਾ ਉਚ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸ਼ਕਿਤ ਕੋ ਦਸ਼ਾਤੀ ਹੈ ?

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਕੋਈ ਦੱਸ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ। (ਹਰੇਕ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਸੀਮਾ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ) :
- ਨਿਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਿਤੀ।
 - ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ।
 - ਵਿਕਰੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਮਲ ਦੇ ਮਾਡਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼।
 - ਦੋ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜੋ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ।
 - ਵਿਕਰੇਤਾ ਏਕੀਕਰਣ ਦੇ ਦੋ ਅਨੁਸਾਰੀ ਉਪਾਅ।
 - ਮਰਜ਼ ND ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਏਕੀਕਰਣ
 - ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੈਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ।

- (viii) ਕੋਰਨਟ (Cournot) ਵਿਰੋਧੀ।
- (ix) ਗੱਠ-ਜੋੜ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹ।
- (x) ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ।
- (xi) ਡੱਬੀਆਂ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਕੀਮਤ।
- (xii) ਸੀਮਾ ਕੀਮਤ ਬਨਾਮ ਗੈਰ-ਕੀਮਤ ਮੁਕਾਬਲੇ।
- (xiii) ਲਾਭਵੰਦ।
- (xiv) ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਘਾਟਾ।
- (xv) ਅਲਾਟਿਵ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਮਾਪਨ।

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਮੈਰੀਸ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਵਪਾਰ-ਸਮੂਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਮੈਕਸਿਮਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੈਰਟ ਅਤੇ ਮਾਰਚ ਦੇ ਮਾਡਲ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਏਕੀਕਰਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਪੈਮਾਨੇ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਤਵੱਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
5. ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਏਕੀਕਰਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। HHI ਸੂਚਕਾਂਕ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਉਪਾਵ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਉਪਰ ਇਸਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਇਸਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਡੋਰਫਮੈਨ-ਸਟੀਨਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

7. ਪ੍ਰਬਲ ਫਰਮ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਪ੍ਰਬਲ ਫਰਮ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਜੋਂ ਸੀਮਾ ਕੀਮਤ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਕਿ ਉਤਪਾਦਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕਿਵੇਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ ? ਉਤਪਾਦਕ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਕ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਉਪ-ਅਨੁਕੂਲ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. ਬਜ਼ਾਰ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ 'ਤੇ ਬੈਨ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਕੀ ਮੁਨਾਫਾ ਉੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਜਾਂ ਉੱਚ ਬਜ਼ਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ?